

Detenen Mauss, l'agent secret de Martín Villa

Werner Mauss és una peça clau per a escatir la 'X' del cas Cubillo, un dels episodis negres de la guerra bruta del govern d'UCD. Després d'una llarga 'desaparició', ha estat detingut a Colòmbia quan feia de mitjancer en un segrest.

Rodolfo Martín Villa pot començar a tremolar. A Colòmbia han detingut un agent secret alemany que podria ser decisiu en la resolució del cas Cubillo: l'intent d'assassinat de l'independentista canari Antonio Cubillo l'any 1978 pels serveis secrets espanyols (vegeu El TEMPS número 608). De moment, l'advocat de Cubillo ja ha demanat al jutge que ha reobert el cas, Carlos Dívar, que envii una comissió rogatòria a Colòmbia per prendre declaració al detingut. El seu testimoni podria ser essencial per a aclarir un dels primers episodis negres de la guerra bruta del govern d'UCD, quan Rodolfo Martín Villa era ministre de Governació.

El 5 d'abril de 1978 dos mercenaris contactats per agents del Ministeri de Governació van intentar assassinar el líder de l'independentisme canari, Antonio Cubillo, que llavors vivia exiliat a Algèria.

En aquesta operació, un dels elements menys coneguts va ser la col·laboració dels serveis secrets alemanys, provada per un informe oficial, però que inexplicablement mai no ha estat presentat com a prova en cap judici espanyol sobre Cubillo. El personatge clau de la trama alemanya va ser l'agent secret alemany Werner Mauss, amb un llarg currículum d'operacions irregulars (vegeu requadre, pàgina 45).

Fins ara Mauss s'havia fet escàpol de la justícia, però el dia 17, diumenge, la policia colombiana el va detenir, juntament amb la seva muller, a l'aeroport de Rioclaro, a

Medellín, quan provaven d'anar a Veneçuela amb una dona segrestada per la guerrilla.

Ara és l'hora de Cubillo. La declaració de Werner Mauss sobre la seva participació en l'intent d'assassinat de Cubillo a Algèria és bàsica per a resoldre el cas. Per això l'advocat Adolfo Barreda requerirà al jutge Carlos Dívar que demani una comissió rogatòria a les

L'advocat de Cubillo requerirà al jutge Dívar que demani una comissió rogatòria a la judicatura colombiana per a interrogar Mauss.

autoritats judicials colombianes per poder prendre declaració a Mauss: "en els sumaris fets fins ara -diu Barreda- no hi ha res que l'inculpi, però l'informe del Parlament de la Baixa Saxònia deixa clara la seva participació en l'organització i execució de l'agressió a Cubillo, així com la participació de més persones, vinculades llavors al Ministeri de Governació de Martín Villa".

La celeritat d'aquests tràmits és capital, perquè les autoritats alemanyes ja han demostrat molt

d'interès a prendre a Colòmbia el seu home, del qual diuen que feia una "tasca humanitària", participant com a intermediari en els segrestos i maldant per establir un diàleg govern-guerrilla. Però no tothom té el mateix bon concepte de Mauss.

L'any 1986 el Parlament alemany de la Baixa Saxònia va crear una comissió per investigar si els serveis secrets d'aquest *land* s'havien extralimitat en l'operació "Terra Nova", que consistia a descobrir si a Algèria, fora de la jurisdicció de la Baixa Saxònia, hi havia camps d'entrenament de terroristes alemanys. L'estratègia per a assolir aquest objectiu consistia a infiltrar-se, de primer, en l'independentisme canari violent, que llavors tenia el seu líder també a Algèria.

Els sol·lícits agents espanyols van oferir als alemanys els seus 'talps', ja infiltrats en el moviment de Cubillo. L'objectiu en què coincidien, en aquest cas, era en el d'eliminar l'independentisme canari, llavors violent i molt perjudicial per als interessos econòmics alemanys en aquelles illes.

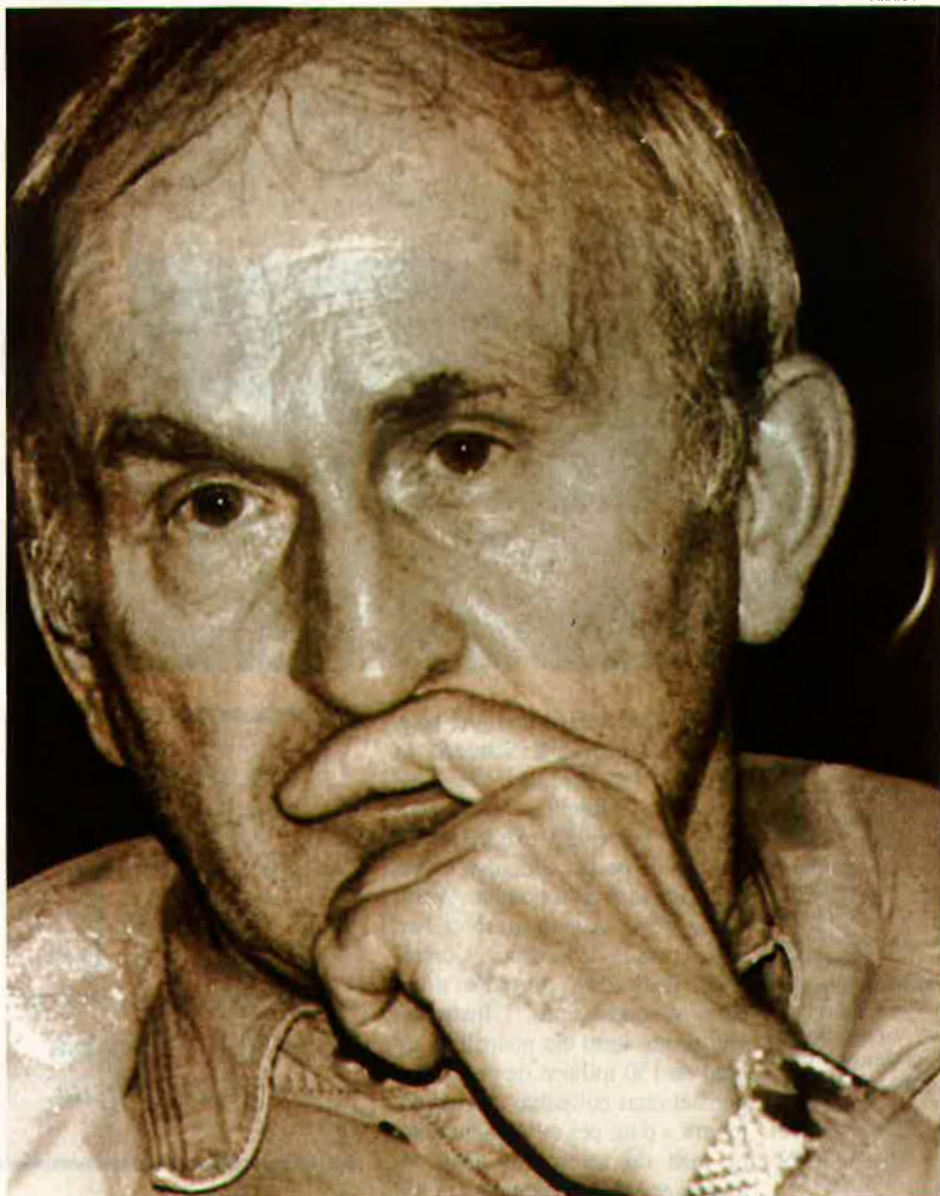
El 9 d'octubre de 1989 el Parlament de la Baixa Saxònia presentava l'informe de la trama hispano-alemanya en el cas Cubillo, i assenyalava Werner Mauss com l'enllaç entre els serveis secrets alemanys i espanyols, en l'operació "Terra Nova", coincident amb l'intent d'assassinat de Cubillo. Les conclusions d'aquest informe resumien que els serveis secrets de la Baixa Saxònia "devien inter-

rompre amb caràcter immediat l'operació 'Terra Nova', després d'haver-se assabentat (...) de l'ordre d'assassinar [Cubillo] cursada pel Servei Secret espanyol, a fi de no haver d'admetre la inculpció d'haver prestat, probablement, participació en aquesta temptativa d'assassinat. De totes maneres, es tractava, en aquell moment, d'una operació comuna de les autoritats de seguretat espanyoles i de la Baixa Saxònia".

De fet, aquest informe, que recollia les declaracions d'uns quants agents, entre ells Mauss, reconeix que no es va poder provar mai l'existència de camps d'entrenament per a terroristes alemanys i que l'operació només va tenir èxit per a Werner Mauss, perquè així "li va resultar possible, en interès dels seus financers, de protegir [d'atemptats] empreses alemanyes que actuaven a Espanya, segons que manifestà en declaració jurada".

Restava clar, doncs, que l'únic beneficiat de tot plegat va ser Werner Mauss, com a protector dels interessos de la indústria turística alemanya a Canàries. Com explica el periodista Federico Utrera en el llibre *Canarias. Secreto de Estado*: "Mauss rebia un sou mensual de 15.000 marcs (750.000 pessetes), que li era abonat per companyies asseguradores alemanyes per impedir que explotessin bombes del MPAIAC [Moviment per l'Autodeterminació i la Independència de l'Arxipèlag Canari] en els seus interessos turístics de l'Arxipèlag". Werner Mauss havia aprofitat els seus contactes amb els serveis secrets alemanys i espanyols per als seus propis interessos.

Al cap de poc temps, com recull el llibre d'Utrera, la consellera de Justícia de la Baixa Saxònia declarava que Mauss era darrere l'atemptat a Cubillo i criticava que no l'haguessin processat, "tot i l'evidència dels càrrecs contra ell". Amb tot, la justícia no hauria pogut fer res, perquè, de nou, Werner Mauss s'havia esfumat sense deixar rastre, si bé continuà encarregant-se dels draps bruts de l'administració i de grans multinacionals d'Alemanya.

Home de pau o delinqüent?

Diumenge, 17 de novembre, Werner Mauss va perdre part de la seva aureola de superagent 007. Era a punt de culminar una feina de mitjanceria en un segrest, quan la policia el va detenir.

I és que últimament Mauss, especialitzat a fer d'intermediari en segrestos i a treure'n una suculent comissió, havia centrat la seva feina a Colòmbia. Aquest país és un mercat òptim per a les activitats de Mauss: l'any passat hi va haver 1.158 segrestos, i enguany, fins al mes d'octubre, ja n'hi havia 931 de fets. Els autors acostumen a ser guerrillers, narcotraficants, paramilitars i for-

ces armades i delinqüents comuns.

A més de segrestos, per a Mauss hi ha un altre aspecte molt interessant en el seu paper de mitjancer-comissionista. Els empresaris alemanys tenen molta tirada a Colòmbia, en són el segon soci comercial, i hi compren més cafè que ningú. El panorama no podia ser més llamener per a Mauss.

Com s'explica en el requadre, la seva relació amb la guerrilla de l'Exèrcit d'Alliberament Nacional (ELN) ve de lluny. I de moment totes les parts estaven satisfetes amb la feina de Mauss. Però ha estat l'avarícia allò que ha perdut aquest agent múltiple.

El 15 d'agost la guerrilla de

Diumenge, 17 de novembre, la policia de Medellín va detenir Werner Mauss i la seva muller a l'aeroport de Rioclaro. Amb ells portaven Brigitte Schoene, segrestada per la guerrilla.

ARXIU / EFE

Judici per querella de Martín Villa contra Antonio Cubillo. Com que Cubillo deia sempre que Martín Villa era darrere el seu atemptat, Martín Villa s'hi va querellar, però no va poder guanyar cap judici. Ara, la possible declaració de Mauss podria tornar a fer que aquests dos personatges es veiessin en una mateixa sala judicial.

l'ELN, que actua al nord del país, va segrestar Brigitte Schoene, la dona de l'ex-president de Basf Química a Colòmbia, Ulrich Schoene. Els guerrillers exigien 6.000 milions de pesos. Ulrich va avisar el governador d'Antioquia, Alvaro Uribe Vélez. Aquest va rebre ben aviat la visita de l'agència Control Risk, dedicada a resoldre situacions d'aquest tipus, i finalment van pactar amb els guerrillers un preu de 150 milions de pesos. Segons el diari colombià *El Tiempo*, tot era a punt per a l'alliberament, el mes de setembre, quan va aparèixer Mauss, segurament molt enfadat perquè Control Risk s'havia ficat en el seu terreny.

Werner Mauss es va posar en contacte amb Ulrich Schoene i li va dir que Control Risk no tocava pilota i que en canvi ell podia alliberar la senyora de Schoene immediatament, però que havia d'augmentar el preu del rescat 1.500 milions de pesos més, a banda 500 milions per la seva feina d'intermediari.

Com que Ulrich Schoene semblava convençut per Mauss, la policia de Medellín, juntament amb l'assessoria de Control Risk, van posar-se a investigar el mitjancer alemany, perquè havien sentit parlar de les seves habilitats en alguns segrestos recents. A través de con-

La policia va ensenyar una carta de l'ambaixada alemanya a Bogotà que deia que Mauss i muller eren a Colòmbia en missió oficial.

fidents van descobrir les tàctiques de Mauss i van decidir d'inundar de policies de país els aeroports més importants del nord del país. Efectivament el dia 17 de novembre, diumenge, Werner Mauss va aparèixer a l'aeroport de Rioclaro. Anava amb la seva muller i la segrestada. Havien d'agafar un avió en direcció a Venèçuela i després dirigir-se a Alemanya. La policia el va reconèixer i el va detenir.

La inquietud dels alemanys. La detenció de Werner Mauss ha aixecat molta polseguera. En un principi el govern alemany es va afanyar a dir que no hi tenia res a veure, però va quedar en evidència quan la policia va ensenyar una

carta que tenia Mauss en què l'ambaixada alemanya a Bogotà deia que Mauss i muller eren al país en visita oficial.

Després del ridícul, des de Bonn van reconèixer que coneixien les activitats de Mauss, que consideraven gestos "humanitaris". Del mateix comunicat es despenia que Mauss era la peça clau per a unes suposades gestions, demanades pel govern colombià al govern alemany, per a iniciar un diàleg de pau amb la guerrilla. Fins i tot la revista *Der Spiegel* va publicar un article la setmana passada apuntant que el governador d'Antioquia, Álvaro Uribe, contrari a tota negociació amb la guerrilla, podia haver fet mans i mànigues per detenir Mauss i així sabotar el procés de pau.

Però, el currículum de Mauss, no el descriu precisament com una germaneta de la caritat. Per això les autoritats alemanyes estan molt inquietes i volen recuperar el seu 007 com més aviat millor, amb l'excusa que, un cop perduda la confidencialitat, Mauss ja no serveix de connexió en un possible diàleg de pau a Colòmbia. De fet, si aquesta setmana no aconseguïen alliberar-lo, l'agent serà processat i el podrien condemnar a una pena de cinc anys a deu de presó major. Per això l'ambaixada treballa a marxes forçades i ja han arribat diversos advocats alemanys a Bogotà. A més, també aquesta setmana, una delegació de funcionaris alemanys serà a Colòmbia per parlar de la nova ajuda al desenvolupament que Alemanya li vol oferir. Des de Bonn han afegit, així mateix, que aquests funcionaris, de passada, també tractaran d'aclarir el cas Mauss.

Tant si s'aclareix com si no, l'estada de Mauss a la presó serà l'única ocasió que tindrà el jutge del cas Cubillo, Carlos Dívar per a obtenir informació decisiva sobre qui hi ha darrere la "X" de l'atemptat fallit contra l'independentista canari. I si hem de jutjar per l'interès i el pes polític i econòmic alemany, aquesta estada pot ser ben curta. El temps va contra Dívar.

Oriol Cortacans